

Til
Egmont Fonden
Bikubenfonden

Dokumenttype
Kvalitativ undersøgelse af Plan T, DrengAkademiet og KøbenhavnerAkademiet

Dato
Maj 2020

RAMBOLL

INDHOLD

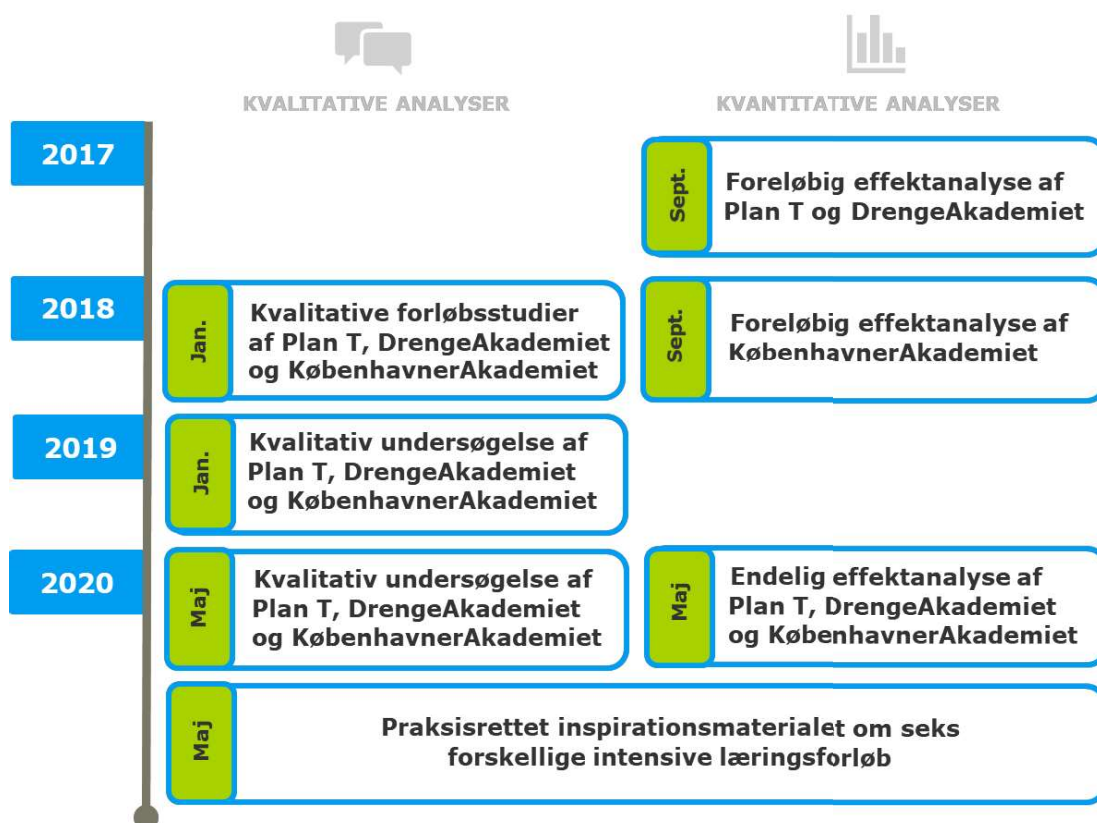
1.	INDLEDNING	1
2.	TVÆRGÅENDE TEMAER OG TENDENSER	3
3.	DRENGEAKADEMIET	6
4.	KØBENHAVNERAKADEMIET	10
5.	PLAN T	13

1. INDLEDNING

Efter aftale med Egmont Fonden og Bikubenfonden har Rambøll Management Consulting (Rambøll) gennemført en kvalitativ undersøgelse af de langsigtede virkninger af DrengAkademiet, KøbenhavnerAkademiet og Plan T i foråret 2020. Undersøgelse fungerer som supplement til de øvrige evalueringsaktiviteter, der gennemføres af Rambøll i samarbejde med TrygFondens Børneforskningscenter som led i 'Effektstudium af intensive læringsforløb' i perioden 2016 – 2020.

Den samlede evaluering består af en række kvalitative og kvantitative evaluerings- og analyseaktiviteter, der gensidigt informerer hinanden og samlet set skal danne afsæt for at vurdere, om og i så fald hvorfor og hvordan de intensive læringsforløb gør en forskel for de unges faglige, sociale og personlige udvikling på kort og på lang sigt. Figuren nedenfor illustrerer alle gennemførte aktiviteter i evalueringen.

Figur 1: Evalueringens aktiviteter

Datagrundlaget for slutevalueringen består af kvantitative effektmålinger og af kvalitative opfølgingsinterviews med elever og deres forældre fra årgangene 2016, 2017 og 2018. De kvalitative interviews har til formål at nuancere og kvalificere de kvantitative effektmålinger, der gennemføres i foråret 2020¹. Dette notat præsenterer resultaterne fra den kvalitative undersøgelse, der har fokus på den langsigtede betydning for elevernes faglige, personlige og sociale udvikling af at have deltaget i et af de tre intensive læringsforløb.

¹ Rosholm m.fl. (2020): *Effektevaluering af tre intensive læringsforløb. Har DrengAkademiet, KøbenhavnerAkademiet og Plan T en effekt på elevernes faglige, sociale og personlige udvikling?* TrygFondens Børneforskningscenter.

Nærværende kapitel indeholder en indledning samt en beskrivelse af undersøgelsens datagrundlag. I rapportens andet kapitel præsenteres temaer og tendenser, der går på tværs af de tre intensive læringsforløb (kapitel 2). Herefter følger tre kapitler, der skitserer hovedpointer for hhv. Dreng-Akademiet (kapitel 3), KøbenhavnerAkademiet (kapitel 4) og Plan T (kapitel 5). I notatets sidste tre kapitler opstilles ligeledes elevcases for hver af de tre forløb, som giver indblik i tre elevers fortællinger om at have deltaget på forløbene.

Undersøgelsen kan med fordel læses i forlængelse af 'Notat om kvalitative forløbsstudier', der bl.a. indeholder forandringsteorier for de tre intensive læringsforløb samt 'Kvalitativ undersøgelse af Plan T, Dreng-Akademiet og KøbenhavnerAkademiet', der afdækker de ændringer, der er foretaget i forløbene i evalueringssperioden i henhold til udvælgelse af elever, planlægning, gennemførelse og opfølgning på de intensive læringsforløb².

Boks 1: Datagrundlag og udsagnskraft

Datagrundlaget for nærværende notat består af 11 kvalitative interviews med elever, som tidligere har deltaget i Dreng-Akademiet, KøbenhavnerAkademiet eller Plan T, samt 11 interviews med elevernes forældre. Fordelingen af interviews fremgår af tabellen nedenfor.

Tablet 1: Fordeling af interviews

Tidspunkt for deltagelse i læringsforløb	Dreng-Akademiet	KøbenhavnerAkademiet	Plan T
2016	-	1 elev	-
2017	3 elever	-	1 elev
2018	1 elev	3 elever	2 elever
Forældreinterviews	4 forældre	4 forældre	3 forældre

Som tabellen viser, varierer det, hvor længe det er siden, de interviewede elever deltog i ét af de tre læringsforløb. **Variationerne i årstal for deltagelse** i læringsforløbene afspejles derfor også i, hvad eleverne laver i dag, og hvor de er på vej hen. Mens nogle elever er i gang med en ungdomsuddannelse, er andre elever ved at afslutte folkeskolen. De langsigtede resultater for eleverne skal derfor ses i lyset af, at eleverne helt naturligt vil være forskellige steder i livet og i uddannelsessystemet.

Interviewpersonerne fra Plan T og Dreng-Akademiet er rekrutteret gennem projektledernes kontakt med tidligere elever og forældre, mens deltagerne for KøbenhavnerAkademiet er rekrutteret via den enkelte skoles akademikoordinator. Alle interviewpersoner er på denne måde rekrutteret gennem en fortsat kontakt mellem dem og læringsforløbet. Det kan betyde, at de informanter, Rambøll har været i kontakt med, er elever og forældre, som har haft **en særlig positiv oplevelse med forløbet** og derfor gerne ville fortælle om det. Vi har så vidt muligt taget højde for disse potentielle positive bias i datamaterialet i analyserne.

Undersøgelsen udsigelseskraft er desuden begrænset til de 11 medvirkende elever og deres forældres oplevelser af at have deltaget i et intensivt læringsforløb. De fund, der præsenteres i notatet, kan give indblik i disse elevers oplevelser af udbyttet på længere sigt, men det er ikke muligt at udlede generaliserbare tendenser udelukkende på baggrund af nærværende notat. Snarere kan elevers og forældres fortællinger anvendes til at nuancere og bidrage til den samlede evalueringss datagrundlag samt give indikationer på, hvordan forløbene kan videreudvikles fremadrettet.

² Find tidligere udgivelser fra evalueringen her.

2. TVÆRGÅENDE TEMAER OG TENDENSER

I dette kapitel beskrives temaer og tendenser, der går på tværs af de tre læringsforløb i forhold til de langsigtede resultater for eleverne af at have deltaget i et intensivt læringsforløb. Særligt tre tværgående hovedpointer går igen i interviewene:

- Eleverne oplever et **motivationsdyk** efter forløbene, som mindsker det faglige udbytte af læringsforløbene på kort og mellemlang sigt.
- Der kan dog være **”forsinkede faglige virkninger”** af forløbene, fordi mange elever fortæller, at de genfinder læringsstrategierne i 9. eller 10. klasse.
- Særligt **personlig udvikling** fremhæves som et langsigtet udbytte for eleverne.

De tre tværgående pointer udfoldes i de følgende afsnit.

2.1 Motivationsdyk efter læringsforløbene

En tværgående fortælling fra de gennemførte interviews handler om, at eleverne oplever et motivationsdyk, når de vender tilbage til deres egen klasse. Dette mindsker det faglige udbytte af læringsforløbene. Det varierer fra elev til elev, hvornår dette dyk indfinder sig – hos nogle elever er det umiddelbart efter forløbet, at motivationen daler, mens det hos andre er et halvt eller helt år efter forløbet. Denne oplevelse er generel for eleverne på de tre forløb og gælder til trods for, at mange elever og forældre giver udtryk for, at eleverne får et positivt udbytte af efterværnsforløbene. Det flugter i øvrigt også med resultaterne fra den kvalitative undersøgelse fra 2019.

Det er særligt elevernes tilbagevenden til almenklasse miljøet, der opleves som en bremseklods for fastholdelse af læringsstrategier og -metoder samt videre faglig udvikling, og som kan forårsage et dyk i elevernes motivation for læring og skolearbejde. Dette skyldes ifølge eleverne, at betingelserne for at lære og arbejde koncentreret med det faglige stof er anderledes i klassen end på læringsforløbene, ligesom eleverne ikke nødvendigvis oplever at blive understøttet i tilstrækkelig grad af deres egne lærere i at fastholde deres udvikling.

På de intensive læringsforløb er niveauet for undervisningen tilpasset den enkelte elev. Formålet er at udfylde nogle af de læringshuller, eleven har ved forløbets start. Derfor er niveauet i undervisningen ikke nødvendigvis tilsvarende elevens faktiske klassetrin men i stedet elevens udgangspunkt. Nogle af de interviewede elever fortæller, at det var svært for dem at komme tilbage i deres egen klasse og følge undervisningen der, fordi de ikke nødvendigvis havde opnået det niveau, som de selv havde håbet på, om som resten af klassen var på. Det betyder, at den selvtillid og motivation, eleverne har opbygget under det intensive læringsforløb, er svært at fastholde for eleverne efterfølgende, fordi de ikke i samme grad får succesoplevelser i egen klasse, som de oplevede på forløbet.

Derudover oplever mange elever, at deres egne lærere ikke nødvendigvis har ressourcer og/eller kompetencer til at anvende og understøtte brugen af de nye læringsstrategier og hjælpemidler (fx Appwriter), eleverne er blevet præsenteret for og har haft succes med på læringsforløbet. Det kan betyde, at eleverne bliver frustrerede over ikke at kunne anvende de nye metoder, som de har oplevet som virkningsfulde på forløbet. En anden væsentlig forskel ved at komme tilbage til egen klasse er lærernormering og klassestørrelse. På læringsforløbene er lærernormeringen væsentlig højere, hvilket giver eleverne mulighed for at få hjælp oftere og skaber gode rammer for et roligt læringsmiljø, hvor eleverne har gode muligheder for at koncentrere sig. En del elever oplever, at det er vanskeligt at vedligeholde gode strategier og teknikker, fordi betingelserne for skolearbejdet i klassen er markant anderledes end på læringsforløbet. Det kommer ifølge eleverne bl.a. til udtryk ved meget larm og uro i klassen.

2.2 Muligheder for "forsinkede faglige virkninger" for eleverne

På trods af elever og forældres oplevelse af et motivationsdyk efter læringsforløbene, indikerer de gennemførte interviews, at der potentielt kan være "forsinkede faglige virkninger" for eleverne. Generelt oplever forældre og elever, at elevernes motivation øges igen hen mod slutningen af folkeskolen, når i eleverne går i 9. eller 10. klasse. Det kan skyldes flere forskellige faktorer, men for mange elever handler det særligt om et ønske om at blive erklæret uddannelsesparate og afslutte folkeskolen med et godt resultat. Her fortæller eleverne, at de i nogen grad har fundet de strategier og metoder, som de har lært på læringsforløbene, frem igen og bruger dem til at 'give den en skalle' i 9. eller 10. klasse, så de kan opnå et godt resultat ved afgangsprøverne. Flere elever fortæller også, at de som følge heraf har forbedret deres faglige resultater i særligt 10. klasse.

En tværgående tendens for eleverne er, at de enten har gået, går på eller skal starte på efterskole i 9. eller 10. klasse. Det er bl.a. mulighederne for at blive erklæret uddannelsesparat eller at afslutte folkeskolen med et godt resultat, der motiverer valget om efterskole. Eleverne fortæller, at de oplever, eller forventer at opleve, at efterskolelærerne er bedre rustede til at hjælpe eleverne med deres faglige udfordringer end lærerne på deres egen folkeskole, bl.a. fordi de anvender alternative læringsredskaber og -strategier, som eleverne allerede kender fra læringsforløbene. Derudover fortæller eleverne, at lærernormeringen er bedre, hvilket giver dem bedre muligheder for at få hjælp.

"Efterskole var det bedste år i mit liv indtil videre. Jeg gav den en skalle og har lært meget. Jeg fik en masse nye venner, og man fik en helt ny rolle. Det var ligesom at være tilbage på DA, bare et andet sted."

Elev, DA

Efterskole bliver af eleverne generelt italesat som et miljøskifte, de genkender fra de intensive læringsforløb, og hvor de igen har mulighed for at blive en del af nye fællesskaber og komme ud af gamle roller og vaner. Særligt forældrene, men også nogle elever, fremhæver elevernes beslutning om at tage på efterskole som en mere eller mindre direkte konsekvens af at have været afsted på et intensivt læringsforløb. Forældrene fortæller, at de ikke kan forestille sig, at deres barn havde haft mod på efterskolelivet, hvis ikke han eller hun havde været afsted på læringsforløbet og havde oplevet de positive og udviklende aspekter i at være væk hjemmefra.

De elever, der har deltaget i et læringsforløb i 2016 eller 2017, er enten i gang med en gymnasial uddannelse på HF eller STX eller går i 10. klasse med planer om at påbegynde en ungdomsuddannelse efterfølgende. Størstedelen af de medvirkende elever er erklæret uddannelsesparate, mens de resterende elever regner med at blive det, enten på baggrund af de gode karakterer, de har fået i forårets terminsprøver, eller fordi de skal på efterskole til næste skoleår, hvor de anser muligheden for at afslutte folkeskolen med et godt resultat og blive erklæret uddannelsesparate som større. Alle de medvirkende elever er i dag godt på vej videre, hvor de enten er i gang med eller har planer om at tage en ungdomsuddannelse. Ligeledes fortæller alle elever, at de er gladede for at gå i skole i dag, end de var før læringsforløbet.

2.3 Udbytte i form af udvikling af personlige kompetencer fremhæves særligt

De tre læringsforløb har forskellige målgrupper og arbejder derfor med elevernes udfordringer på forskellig vis. Hvad eleverne tager med sig fra det enkelte læringsforløb, afhænger af elevens udgangspunkt for læring. Selvom elevernes udgangspunkter er forskellige, fortæller både forældre og elever, at eleverne har fået et positivt udbytte fra læringsforløbet, som de i varierende grad stadig trækker på i dag. Det er en tværgående tendens, at elever og forældre i høj grad anser læringsforløbene som afgørende vendepunkter i forhold til elevernes skolegang, som særligt kommer til udtryk gennem en personlig udvikling og udbytte og i mindre grad som et decideret fagligt løft af eleverne. Elever og forældre fra alle tre læringsforløb fremhæver, at udbyttet på længere sigt særligt består i, at elevernes personlige kompetencer som fx vedholdenhed, selvtillid og tilgang til læring styrkes. Det kan også hænge sammen med, at forløbene i de senere år har valgt at fokusere mere på at

styrke elevernes læringsparathed og -forudsætninger fremfor at have et primært fokus på at understøtte elevernes faglige udvikling³.

Både forældre og elever oplever, at elevernes selvværd og selvtillid øges markant, hvilket særligt kommer til udtryk umiddelbart efter forløbene. Ifølge flere af de interviewede forældre skyldes det blandt andet, at eleverne har haft en række både faglige og personlige succesoplevelser på forløbet, samt at eleverne er blevet mere modne og selvstændige efter at have været væk hjemmefra i en periode.

“Jeg husker en dreng, der var vokset uendeligt på de 14 dage. Jeg har det her billede, hvor vi står ude i lunden dernede, og de bliver sendt ud til os, og den måde han kom ud med rank ryg og var smækfyldt med selvtillid.”

Forælder, DA

Derudover peger både elever og forældre på, at elevernes møde med andre unge, der også har udfordringer, har betydet, at eleverne har haft lettere ved at acceptere og påbegynde arbejdet med egne udfordringer. At fortælle andre om det, man synes er svært, er på forløbene blevet vendt til en styrke, fordi det kræver mod at fortælle om det og anerkende, at det kræver hårdt arbejde at overkomme udfordringen. Ligeledes fortæller nogle af de interviewede elever, at mødet med andre unge med udfordringer også kan være med til at sætte deres egne problemer i perspektiv. Det inspirerer eleverne og giver dem motivation til at arbejde med egne udfordringer.

Fællesskabet blandt de unge på læringsforløbene fremhæves generelt på tværs af forløb, både blandt elever og forældre. Mens eleverne primært fremhæver udbytte i form af personlige kompetencer, er der en tendens til, at det hovedsageligt er forældrene, der fremhæver udvikling af sociale kompetencer som en konsekvens af at deltage i forløbene. Det kan skyldes, at eleverne ikke selv oplever, at de havde sociale udfordringer forud for det intensive læringsforløb.

³ Rambøll Management Consulting (2019): *Kvalitativ Undersøgelse af Plan T, DrengAkademiet og KøbenhavnerAkademiet.*

3. DRENGEAKADEMIET

DrengAkademiet er et intensivt læringsforløb, der finder sted i sommerferien efter enten 7. eller 8. klasse og er målrettet ikke-uddannelsesparate drenge. Formålet med forløbet er at gøre fagligt svage drenge i stand til at indhente deres efterslæb i skolen samt at øge deres fremadrettede motivation for skolegang. I interviewene med de tidligere deltagere fra DrengAkademiet og deres forældre står særligt tre analytiske pointer frem:

- DrengAkademiets **undervisere** har været afgørende for elevernes tilgang til læring.
- Arbejdet med **'De syv karaktertræk'** fremhæves som et essentielt udbytte.
- **Mentorordning** er et særligt virksomt element af efterværnsindsatsen.

De tre pointer uddybes i de følgende afsnit.

3.1 DrengAkademiets undervisere har været afgørende for elevernes tilgang til læring

Det fremhæves på tværs af interviews med elever og forældre, at de lærere, der er tilknyttet DrengAkademiet, har haft afgørende betydning for det udbytte, elever og forældre oplever i dag. Flere fortæller, at eleverne, måske for første gang i deres skoletid, oplevede at blive "set" og forstået af en lærer, hvilket har givet anledning til at se sig selv i et nyt og mere konstruktivt lys. At blive mødt af lærere med tid, interesse i og kompetencer til at lære eleverne at kende på deres egne præmisser samt oplevelsen af, at man som elev bliver talt *til* frem for kun at blive talt *om*, anses som afgørende for, at eleverne har ændret deres holdninger til og forståelser af dem selv i en læringsituation.

De fleste af de medvirkende elever har dårlige erfaringer fra egen skole, hvor en bestemt lærer eller læringsmetode ikke har været produktiv i forhold til deres måde at lære på. I sådanne tilfælde er det netop mødet med en lærer, der har set og forstået eleven, som giver eleven et nyt blik på sig selv og skaber grundlag for styrket læringsparathed. Eleverne fortæller, at det gode forhold til undervisere, som gav udtryk for positive forventninger til dem, også betød, at de gjorde sig ekstra umage for at leve op til disse forventninger.

" At blive talt til som en ung mand mere end en irriterende drengerøv, hvor man kan mærke, at man altid er lidt irriterende. Og så var der pludselig nogen, der udtrykte nogle forventninger, og så ham som én, der var på vej mere end én, der var i vejen."

Forælder, DA

De fagligt kompetente og engagerede undervisere, samt ikke mindst de læringsstrategier, de præsenterer for eleverne, bliver af flere elever og forældre fremhævet som en årsag til, at eleverne ikke kun fik et andet blik på sig selv i læringsituationen, men også fik en anden forståelse for, *hvorfor* deres skolegang er vigtig for dem.

3.2 Arbejdet med 'De syv karaktertræk' fremhæves som essentielt udbytte

På DrengAkademiet anvendes 'De 7 karaktertræk'. Karaktertrækkene bliver brugt til at minde eleverne om, at deres indsats er afgørende for at få et udbytterigt læringsforløb og for at gennemføre et skoleforløb fremadrettet. Karaktertrækkene bliver af de interviewede elever fremhævet som virkningsfulde, fordi de kan bruges i mange sammenhænge, og fordi de er nemme at overføre til en normal hverdagskontekst og anvende som redskab på et mere generelt plan.

På tværs af interviewene bliver særligt karaktertrækkene 'Giv aldrig op' og 'Tro på det' fremhævet. Når de interviewede elever skal pege på, hvad de har taget med sig fra forløbet, er det disse to karaktertræk, som står klarest for dem, og som de stadig anvender i dag. Her bliver vedholdenhed

og troen på sig selv fremhævet som afgørende for en positiv udviklingsproces i deres egen skolegang.

Eleverne fremhæver også karaktertrækkene, når de bliver spurgt om, hvad de ville sige til andre børn og unge, der skal forberede sig på at deltage i et intensivt læringsforløb. Dette vidner om, at eleverne selv har taget karaktertrækkene til sig. Ved at påtage sig et ansvar for egen læring og blive ved med at forsøge, har eleverne fået en oplevelse af, at de selv kan være med til at forandre deres skolegang og fremtid.

”Jeg brugte, at ‘Tælle til 10’ og ‘Giv aldrig op’. Hvis du kan de 7 karaktertræk, så kan du klare alt! Dem kan du bruge til alt. Til et maraton, hvor du ikke må give op, eller til en eksamen, hvis du skal have ro på.”

Elev, DA

3.3 Mentorordning er et særligt virksomt element af efterværnsindsatsen

DrengAkademiets efterværn har for de interviewede elever bestået af en Guldkornsbog, der udarbejdes på campen, en exitpakke, som overleveres til elevens lærer, samt en mentorordning, som løber 1-2 år efter campen afhængigt af drengens behov. Af disse fremhæves særligt mentorordningen som et virksomt element i forhold til at fastholde en langsigtet positiv udvikling for eleverne.

Guldkornsbogen indeholder elevernes læringsmål samt elevernes egne beskrivelser af, hvad de har lært på campen, og hvordan konkrete opgaver kan løses. Hensigten er, at Guldkornsbogen skal fungere som en opslagsbog for eleverne, når de vender tilbage på skolen og skal løse lignende opgaver i undervisningen. De medvirkende elever fra DrengAkademiet fortæller alle, at de ikke aktivt har brugt Guldkornsbogen i deres almene undervisning, efter de kom tilbage fra læringsforløbet. Nogle af eleverne fortæller dog, at de indirekte har brugt den, fordi de har trukket på flere af de ting, de ved, står nedskrevet i bogen.

Exitpakken består af information til elevens lærer om, hvordan han har udviklet sig på forløbet, og hvilke områder der med fordel kan arbejdes videre med fremadrettet, og hvordan dette kan gøres på den bedste måde. Eleverne og deres forældre oplever, at lærerne sjældent er modtagelige over for nye læringsredskaber, -strategier eller -metoder. Årsagerne hertil varierer. Nogle lærere er positivt stemt over for elevens deltagelse i forløbet, men har ikke tilstrækkeligt kendskab til eller kompetencer til at implementere redskaberne. Andre lærere har ikke tid eller ressourcerne til at få den rette overlevering fra forløbet og derefter implementere nye regne- eller læsestrategier i undervisningen. Slutteligt oplever nogle elever og forældre, at elevens lærere opfatter det som en kritik af deres egen undervisningstilgang, når en ny metode, som eleven profiterer bedre af, bliver foreslået. Dette stemmer også overens med Rambølls tidligere undersøgelse, hvor interviewene med projektlederen og med drengenes lærere indikerer, at exitpakken kun i begrænset omfang har den ønskede virkning⁴.

⁴ Find tidligere udgivelser fra evalueringen her: <https://emu.dk/grundskole/forskning-og-viden/didaktik-og-laering/forskning-og-danske-erfaringer-med-turboforlob>

Efter DrengAkademiets afslutning får drengene tildelt en mentorgruppe, som de mødes med én til to gange om måneden i mindst et år efter endt forløb, samtidig med at de har mulighed for at få 1:1-sparring med en mentor mellem møderne. De interviewede elever lægger vægt på, at mentormøder har haft stor betydning for dem, idet de på møderne kan vende de udfordringer, som mange af eleverne møder, når de vender tilbage til egen skole igen. Ligeledes fremhæves den kontinuerlige kontakt med en lærer fra akademiet, der fungerer som mentor for grupperne, og som kender eleverne godt, som en positiv faktor i forhold til elevernes videre udvikling.

“De snakkede om problemstillinger i matematik og dansk, og om hvordan de kunne arbejde med det. Drengene møder de samme problemstillinger, når de kommer hjem, og dem kan de deles om. Det er det der med, at det bliver hverdag, og det så er op til en selv at fortsætte det gode arbejde.”

Til møderne har eleverne mulighed for at inspirere hinanden, i forhold til hvordan de kan håndtere hverdagsituationer og ikke mindst bakke hinanden op om at fortsætte arbejdet med dem selv. Nogle af de interviewede elever fortæller, at møderne især har fungeret som en ventil til afløb for deres frustrationer, både specifikt i forhold til at komme tilbage til deres egne klasser og på et mere generelt plan. Desuden oplever både forældre og elever, at gruppementormøderne understøtter det fællesskab, som eleverne har opbygget på campen. Nogle af eleverne fortæller, at de har været så glade for mentorcenteret, at de gerne ville have været tilknyttet mentorcenteret endnu et år, hvis det havde passet ind i deres hverdag. Det bekræfter tidligere resultater, der også indikerer, at de løbende ændringer i DrengAkademiets mentorordning har været givtige for elevernes langsigtede udbytte af forløbet⁵.

Forældre, DA

Også elevernes forældre fremhæver mentorordningen som den del af efterværnet, som eleverne får mest ud af. Nogle forældre påtaler, at de selv gerne ville være klædt bedre på til at hjælpe deres barn fremover, særligt fordi elevens skole ikke har gjort meget ud af at understøtte elevens udvikling efter forløbet⁶. Interviewene indikerer således, at mentorordningen og kontinuerlig inddragelse af forældre er de elementer i efterværnet, hvor der på nuværende tidspunkt er størst potentiale til at understøtte elevernes faglige og personlige udvikling, og hvor man med fordel kan fokusere kræfterne fremadrettet.

⁵ Rambøll Management Consulting (2019): *Kvalitativ Undersøgelse af Plan T, DrengAkademiet og KøbenhavnerAkademiet*.

⁶ Fra 2018 har LøkkeFonden styrket forældreindsatsen, der nu indebærer, at forældrene inviteres til 3-4 forældreworkshops efter forløbet, og at forældrene løbende kan få sparring fra en tilknyttet forældrevejleder. Da hovedparten af de medvirkende er forældre til elever, der har deltaget på DrengAkademiet i 2017, er forældreindsatsen dog kun i begrænset omfang afdækket i forældreinterviewene.

Boks 2: Elevcase fra DrengAkademiet

”I starten var det lidt udfordrende, fordi man kun havde sig selv. Der er det rart, at jeg fik sådan et godt forhold til min mentor.”

Simons skoletid har været præget af mistriivsel og frustrationer over at gå i skole. Simon har gennem sin tid i folkeskolen haft manglende lyst til at gå i skole og har ofte siddet bagerst i klasselokalet uden at lave lektier og uden at følge med. Det manglende fokus førte også til, at han ofte blev sendt uden for døren. Af den grund mistede han en del undervisningstimer. Hverken Simons mor eller lærere oplevede, at Simon var socialt eller fagligt udfordret, men det var tydeligt for hans mor, at han ikke passede ind i de rammer, der var på hans skole. Da Simons mor så et opslag fra DrengAkademiet, spurgte hun Simon, om det ikke kunne være noget for ham, og selvom han var forbeholden til at begynde med, endte det alligevel med, at han i samarbejde med sin mor sendte en ansøgning og blev optaget.

På DrengAkademiet oplevede Simon et fællesskab med både elever og lærere, som han aldrig havde oplevet før. Simon blev særligt tæt knyttet til sin kontaktlærer, der efterfølgende blev hans mentor. Relationerne til lærerne var positive og blev hurtigt personlige. Lærerne havde forstået ham og behandlet ham ikke som et ”problembarn”, men blot som en del af flokken. På forløbet fik Simon rystet sin gamle rolle af sig og fik i stedet lov til at vise, hvem han er. De gode lærerrelationer ændrede Simons opfattelse af at gå i skole og gav ham mod på og redskaber til at tage ansvar for eget liv og læring.

Efter forløbet var Simon blevet særlig glad for matematik og var motiveret for at give skolearbejdet ”en skalle”. Men da Simon kom tilbage til sin egen klasse, faldt tingene til jorden. Akademiet havde sendt skolen en beskrivelse af, hvad han havde lært, og hvad der stadig drillede, men hverken Simon eller hans mor oplevede, at skolen tog imod det. Derudover var der lærerskifte i hans klasse, og den nye lærer forstod ikke Simon. Tiden efter forløbet var på denne måde præget af både faglig og personlig mistriivsel for Simon. Her fik forholdet til Simons mentor fra DrengAkademiet en afgørende betydning, fordi mentoren blev en fortrolig voksen, som Simon kunne tale med om de store ting i livet. De fandt sammen ud af, at der var relationer i Simons liv, der ikke var gode for ham. Dette blev også en medvirkende årsag til, at Simon tog på efterskole, så han kunne få en ny start i et andet miljø.

Efter DrengAkademiet fortæller Simons mor, at Simons liv nu fungerer ”på hans præmisser frem for på hans bekostning”. Han er blevet mere tydelig om, hvad han vil med sit liv, og hvilke holdninger han har, og han har i det hele taget rykket sig meget på et personligt plan. Simon udtrykker det på denne måde: ”Før DrengAkademiet havde jeg ikke så meget selvværd og selvtillid, som jeg har nu. Jeg var stort set ked af det hele tiden og en meget indelukket person, men det er heldigvis fuldstændig vendt om nu”.

Simon går i 10. klasse, hvilket han er glad for. Han har indtil for nyligt haft et fritidsjob, som han har sagt op, da han gerne ville fokusere helt og holdent på skolearbejdet. Simon regner med at starte på tømreruddannelsen efter sommerferien, og han håber derudover på at kunne blive frivillig på DrengAkademiet, når han bliver gammel nok.

4. KØBENHAVNERAKADEMIET

KøbenhavnAkademiet er et intensivt læringsforløb for drenge i 8. klasse med læringsefterslæb, som ofte mangler selvtillid og motivation i forhold til skolen. Formålet med forløbet er at styrke elevernes faglige og personlige kompetencer, så de på sigt bliver i stand til at gennemføre en ungdomsuddannelse. I interviewene med de tidligere deltagere fra KøbenhavnAkademiet og deres forældre står særligt tre analytiske pointer frem:

- **Struktur og ro** på akademiet skærper elevernes koncentrationsevne.
- Stor variation i anvendelse og oplevelse af **Lær@lære-timer**.
- Eleverne oplever **større motivation** for skolearbejdet efter læringsforløbet.

De tre pointer uddybes i de følgende afsnit.

4.1 Struktur og ro på akademiet skærper elevernes koncentrationsevne

De interviewede elever fra KøbenhavnAkademiet fremhæver særligt den struktur, der er på akademiet, og den ro, strukturen skaber i undervisningen, som virksomme elementer i indsatsen. Flere elever fortæller, hvordan læringsmiljøet gjorde det lettere for dem at koncentrere sig om at lære.

Det betyder også, at nogle elever får en øget bevidsthed om deres tidligere rolle i undervisningen, mens de er på forløbet. Fordi formålet og strukturen omkring forløbet er klart for dem, vil de gerne gøre en indsats for at opnå et fagligt løft, og de fortæller, hvordan det kan opleves som frustrerende, når enkelte forløbsdeltagere ikke arbejder med samme seriøsitet. Denne frustration har for nogle elever givet anledning til refleksion over den rolle, de selv tidligere har indtaget i klasserummet, og det motiverer dem til at ændre egen adfærd fremadrettet.

”Dem, man var sammen med, kunne hjælpe en mere. De havde også problemer med det faglige. Jeg synes, det var rart, at man kunne hjælpe hinanden. Det er ikke ligesom derhjemme, hvor folk bare skynder sig at gøre tingene færdige, og hvor man kun kan spørge læreren om hjælp.”

Elev, KA

”Jeg prøvede at se, hvordan det var at gå i en klasse med folk, der var larmende ligesom mig. Jeg så, hvordan det var, og så ville jeg gerne ændre mig.”

Elev, KA

Elevernes beskrivelse af arbejdsmiljøet på læringsforløbet som et sted, hvor der bliver arbejdet seriøst med opgaverne, hvor der er mere ro i undervisningen, og hvor eleverne i højere grad har mulighed for at koncentrere sig, står i kontrast til den hverdag, de oplever i deres egne klasser. Interviewene indikerer på denne måde, at det for disse elever er vigtigt at skabe rolige arbejdsmiljøer, som giver dem mulighed for fordybelse og koncentration i undervisningssituationen.

4.2 Stor variation i anvendelse og oplevelse af Lær@lære-timer

Ligesom på DrengAkademiet anvendes Guldkornsbogen som en del af efterværnet på KøbenhavnAkademiet, men her er fortællingen dog den samme. De interviewede elever giver alle udtryk for, at de ikke har anvendt bogen i praksis, selvom indholdet af bogen er meningsfuldt for dem. Det skyldes blandt andet, at bogen ikke inddrages i hverken undervisningen eller i Lær@lære-sessionerne. Drengene har derfor enten glemt bogen eller manglet anledninger til at bruge den i praksis.

Ligeledes giver enkelte af de interviewede elever udtryk for, at de ikke behøvede at anvende bogen, da deres egen akademilærer vidste, hvad de skulle arbejde videre med.

Til at understøtte elevernes udvikling og fortsatte brug af KøbenhavnerAkademiets læringsredskaber afholder skolerne to ugentlige lær@lære-sessioner. Nogle skoler har brugt sessionerne til et fagligt formål, mens andre primært har anvendt lektionerne til at fastholde et fællesskab mellem de deltagende drenge, fx ved at træne op til Nordic Race sammen. Oplevelserne med sessionerne har dog været blandede. Nogle elever har haft gode oplevelser med sessionerne, fordi de har understøttet den enkeltes læring samt det indbyrdes fællesskab. Andre elever har oplevet sessionerne som kaotiske, fordi formålet har været uklart, og fordi der har manglet opbakning fra eleverne i form af udeblivelse eller manglende engagement. Nogle skoler har ikke afholdt sessionerne som planlagt pga. sygdom, barsel eller lignende, hvilket har været en skuffelse for de elever, der ønskede en struktur for det fremadrettede forløb.

Interviewene indikerer, at der er stor variation i skolernes tilrettelæggelse og afholdelse af timerne, hvilket medfører blandede tilbagemeldinger fra eleverne i forhold til deres oplevede faglige og sociale udbytte. Det bekræfter resultaterne fra Rambølls kvalitative undersøgelse fra 2019, og det tyder på, at der fortsat er behov for at kigge systematisk på, hvordan lær@lære-timerne kan tilrettelægges, så de giver det største udbytte for eleverne.

4.3 Eleverne oplever større motivation for skolearbejdet efter læringsforløbet

De interviewede elever peger alle på, at de har forbedret sig fagligt inden for et eller flere fag efter deres deltagelse på KøbenhavnerAkademiet. Dog oplever eleverne ikke entydigt deres faglige fremgang som et direkte resultat af deltagelsen på akademiet, der ifølge eleverne primært har fungeret som et startskud til en faglig udvikling, idet læringsforløbet har været med til at øge deres motivation for skolearbejdet. En del af eleverne og deres forældre peger således på, at KøbenhavnerAkademiet højst sandsynligt har været med til at kickstarte den udviklingsproces, de havde brug for, for at rykke sig fagligt fremadrettet. Nogle af disse elever peger selv på, at denne udvikling måske ville være kommet alligevel, når de nærmede sig afslutningen af folkeskolen og blev mere modne og reflekterede omkring deres fremtid.

For flere af eleverne har det været vanskeligt at fastholde brugen af tillærte redskaber tilbage på egen skole. Det fortæller både eleverne og deres forældre. Særligt forældre oplever, at det udelukkende er skolens akademilærere, som anvender og vedligeholder akademiets arbejdsgange. Det er især i lær@lære-sessionerne, at eleverne arbejder videre med principperne, men de er som nævnt struktureret meget forskelligt. En forælder forklarer, at det er vanskeligt for drengenes øvrige lærere at finde tiden til at arbejde med metoderne i deres egen undervisning. Drengene peger selv på skoletræthed som en årsag til, at det til tider er nemmere at "springe over, hvor gærdet er lavest" frem for at arbejde mere dybtgående med opgaverne og anvende de tillærte metoder.

Ligesom eleverne fra DrengAkademiet fremhæver eleverne fra KøbenhavnerAkademiet særligt 'De syv karaktertræk', som det mest markante udbytte af at deltage i læringsforløbet. Det er særligt troen på dem selv samt bevidstheden om, at de kan nå deres mål, hvis de ikke giver op, som eleverne refererer til som viden og egenskaber, de stadig har med sig i dag.

Boks 3: Elevcase fra KøbenhavnerAkademiet

“Motivationen er kommet, fordi jeg er blevet gladere for at være i skole.”

Før Elias deltog i KøbenhavnerAkademiet, var han en elev, der havde svært ved at koncentrere sig i timerne, og som fagligt lå i den lave ende af karakterskalaen, særligt i dansk. Derudover var Elias en dreng, der til tider var usikker og oplevede det ukendte som farligt. Siden 6. klasse havde Elias været interesseret i KøbenhavnerAkademiet, fordi hans klasselærer var skolens akademilærer og brugte flere uger om året på at forberede sig til det. Da det blev Elias' årgangs tur til at kunne komme afsted på læringsforløbet, spurgte Elias selv læren, om han ikke måtte komme med. Elias ville gerne arbejde med sin koncentration for at lære at fokusere på skolearbejdet. Elias' tillid til læreren var afgørende for, at han havde mod på at kaste sig ud i det nye og ukendte, som akademiet repræsenterede.

På KøbenhavnerAkademiet mødte Elias en masse andre drenge, der som ham selv havde faglige udfordringer og nogle gange havde svært ved at tro på sig selv. De fik et stærkt fællesskab, hvor de kunne støtte og hjælpe hinanden med det, der var svært. Desuden oplevede Elias, at lærerne på KøbenhavnerAkademiet mødte ham på en anden måde, end han tidligere havde oplevet: *“Lærerne på KA var bare motiverede, de var på, de forklarede ens fejl i stedet for bare at sige, at man havde lavet en fejl.”*

På forløbet fik Elias troen på sig selv og på sine faglige evner tilbage. På forløbet opnåede Elias også bedre resultater, og det gjorde, at han blev mere motiveret for at gå i skole. Det var dog svært for Elias at komme tilbage til sin egen klasse, hvor lærerne fortsat anvendte de gamle læringsmetoder, som ikke fungerede ligeså godt som dem, Elias havde lært at kende på KA. Det gjorde det igen demotiverende for Elias at gå i skole. Elias havde dog modsat en positiv oplevelse af at deltage i lær@lære-sessioner. Timerne blev brugt til at arbejde med Elias' faglige udfordringer, som skolens akademilærer havde godt styr på.

Elias blev erklæret uddannelsesparat i 8. klasse, hvilket var en stor sejr for ham og gav ham yderligere motivation. Da han så i 9. klasse blev erklæret ikke-uddannelsesparat til gymnasiet, oplevede han et dyk i sin motivation. Nu har Elias besluttet sig for at tage på efterskole. Han vil gerne møde nye mennesker og møde nogle lærere, der er mere som de lærere, han mødte på KøbenhavnerAkademiet, nemlig *“mere engagerede og motiverende”*. Forløbet på KA har været med til at give Elias mod på at kaste sig ud i nye og ukendte situationer og en lyst til at bevæge sig væk fra den skole, han har gået på i ti år. Desuden vil Elias gerne tage en gymnasial ungdomsuddannelse, men han har erkendt, at han har brug for en pause og noget ekstra fordybelse, før han er klar til det.

5. PLAN T

Plan T er et intensivt læringsforløb for elever i 7. og 8. klasse, der er ordblinde eller markant forsinkede i deres læseudvikling. Formålet er at give eleverne redskaber til at styrke både deres læsekompetencer samt personlige kompetencer og selvværd for at øge deres lyst til at lære at læse. I interviewene med de tidligere deltagere fra Plan T og deres forældre står særligt tre analytiske pointer frem:

- Selvaccept og **aftabuisering af ordblindhed** fremhæves som et udbytte.
- Forløbets **efterværn** fungerer til dels, men kan **skærpes** yderligere.
- **Atmosfæren** på campen fremhæves blandt eleverne.

De tre pointer uddybes i de følgende afsnit.

5.1 Selvaccept og aftabuisering fremhæves særlig som udbytte af læringsforløbet

Elever og forældre peger på, at det særligt er aftabuisering og anerkendelse af ordblindheden, som eleverne tager med sig fra forløbet på Plan T. Eleverne beskriver, hvordan mødet med andre, der har læse- og skrivevanskeligheder, skaber et rum, hvor eleverne kan tale åbent om det, der er svært. Den distance, de føler, der kan være til deres klassekammerater, er der ikke på Plan T. Her er de alle i samme båd, og eleverne forstår de grundlæggende udfordringer, de hver især står over for. Dette har medført en høj grad af selvaccept blandt eleverne, som gør det muligt at arbejde med deres faglige og personlige udfordringer på en ny og konstruktiv måde.

At eleverne i højere grad har accepteret deres ordblindhed, afspejles blandt andet i, at de alle har valgt at gå i 9. eller 10. klasse på en efterskole målrettet unge med ordblindhed. Det er særligt mulighederne for at blive erklæret uddannelsesparat eller at afslutte folkeskolen med et godt resultat, der motiverer deres valg. Eleverne fortæller, at de oplever, eller forventer at opleve, at en efterskole for ordblinde er bedre rustet til at hjælpe med læsning og skrivning end deres almindelige skole, fordi de anvender læringsredskaber og -strategier, der er målrettet ordblinde, og som eleverne allerede kender fra Plan T.

I forlængelse af dette fremhæver eleverne brugen af læseunderstøttende redskaber som 'AppWriter' og 'Text Analyser' som et essentielt udbytte af at deltage i Plan T, og som afgørende for deres videre faglige udvikling. Nogle elever var allerede bekendte med redskabet 'AppWriter' forud for læringsforløbet, men manglede inspiration til hvordan samt i hvilke sammenhænge, de kunne bruge det. At blive mere fortrolig med brugen af redskabet gør, at eleverne ikke nødvendigvis er begrænsede i fag, som egentlig ikke har fokus på læsning, men hvor mindre tekststykker alligevel er en forudsætning for at arbejde med faget. Elevernes introduktion til og træning i at bruge redskaberne har været afgørende for deres motivation og videre udvikling, fordi det betyder, at de ikke længere føler sig 'hægtet af' i undervisningen på deres skole.

“Jeg havde helt vildt meget mere lyst til at gå i skole, da jeg kom tilbage. Man startede om igen – det var lidt ligesom at komme i 0. klasse.”

Elev, Plan T

5.2 Forløbets efterværn fungerer til dels, men kan skærpes yderligere

Eleverne på Plan T får tilknyttet en elevmakker fra deres egen klasse, som skal være med til at sikre brobygningen mellem de to skoleforløb. Eleven på Plan T og elevmakkeren har kontinuerlig kontakt i løbet af læringsforløbet, så både eleven og klassekammeraterne er opdaterede på, hvad der sker på forløbet og i klassen. De interviewede elever har tre forskellige oplevelser af makkerordningen. To af eleverne fortæller, at selvom de syntes, at det var en god idé med elevmakkerordningen,

fungerede den ikke efter hensigten. Dette skyldtes både, at der undervejs i forløbet ikke blev afsat den fornødne tid i klassen til at vedligeholde relationen fx via oplæsning af beskeder eller præsentationer, og fordi den platform, eleverne skulle kommunikere på, ikke altid virkede optimalt. En elev er derimod meget positiv over ordningen og havde sin elevmakker med ude og se området, hvor Plan T blev afholdt, hvilket gjorde det lettere for eleven at sætte ord og billede på, hvad der skete undervejs i forløbet. Den fælles forståelse mellem elev og elevmakker gjorde overgangen til egen klasse lettere for eleven. Interviewene indikerer på denne måde, at makkerordningen kan have positiv betydning for eleverne, men at den kræver tid og understøttelse fra en lærer i hjemklassen.

Eleverne fra Plan T får desuden tildelt en elevcoach efter endt læringsforløb. Eleverne fortæller, at elevcoachingen har haft betydning for deres videre arbejde med at dygtiggøre sig i læsning og skrivning og med deres personlige udvikling. På Plan T modtager eleverne elevcoaching af skolens læsevejleder eller en lærer, eleven har en god relation til. Coachingen er blevet brugt til at følge op på, hvordan eleven har det personligt og socialt, samt at arbejde med elevens læsning og skrivning. Eleverne forklarer, at de til elevcoachingen løbende sætter læringsmål, som er medvirkende til at understøtte deres fortsatte udvikling i et tempo og på et niveau, der passer til dem. Derudover er arbejdet med at udfylde den enkeltes læringshuller et vigtigt fundament for at bygge ovenpå med ny læring, hvor særligt det konkrete arbejde med elevens individuelle læringsmål fremhæves som en brugbar strategi. Her bliver det faglige efterslæb, eleven har og oplever at have i forhold til sine klassekammerater, i mindre grad en stressende faktor for eleven.

Selvom efterværnet i Plan T overordnet fungerer godt, oplever eleverne, at det til tider kan være grænseoverskridende at bruge deres nye læseunderstøttende læringsredskaber, eller at det kan føles som snyd, hvis læreren ikke har tilkendegivet, at de gerne må bruge dem. For nogle elever

“Lærerne hjalp mig ikke med AppWriter. Det ville have været rart, hvis læreren mindede mig om det, men det gjorde de ikke. Det er rart, hvis ens lærer ved, at man har været afsted, og at de kan minde én om at bruge redskaber.”

Elev, Plan T

kan det være svært at huske at bruge redskaberne, særligt hvis ingen andre elever i klassen anvender dem. For andre elever opleves det som stigmatiserende at benytte et læseredskab. Eleverne fortæller også, at de til tider har haft brug for at vide i hvilke sammenhænge og fag, et redskab kan og må bruges. Lærernes accept og forståelse af de pågældende redskaber opleves derfor som afgørende for elevens fortsatte brug heraf.

Dette understøtter også resultaterne i den kvalitative erfaringsopsamling fra 2019, og det tyder på, at elevens egne lærere (og ikke kun elevcoachen) med fordel kan involveres i højere grad, når eleven vender tilbage til

klassen, så hele lærerteamet er informerede om elevens brug af redskaberne og kan opmuntre eleverne eller hinanden til at anvende dem. Interviewene indikerer, at overleveringen til en enkelt lærer ikke er tilstrækkelig, og at det vil være fordelagtigt, at alle lærere omkring eleven er opmærksomme på at støtte og legitimere elevens brug af it-redskaberne.

5.3 Atmosfæren på campen fremhæves blandt eleverne

Når elever og forældre tænker tilbage på forløbet på Plan T, fortæller de samstemmende om en fantastisk oplevelse. Dette skyldes både lærerne, de andre elever, undervisningsformerne, fællesskabet med både lærere og elever samt det sted, campen bliver afholdt. Både forældre og elever giver udtryk for, at de ville ønske, eleverne kunne komme afsted flere gange, og på tværs af interviewene fremhæves den helt særlige stemning og atmosfære, som findes på campen.

Som en del af efterforløbet på Plan T afholdes der sociale arrangementer for eleverne, hvor de har mulighed for at støtte hinanden, hygge sig sammen og tale om de ting, de oplever i skolen og i deres egne klasser. I forlængelse af ovenstående pointe kunne det være relevant at overveje, om

den særlige atmosfære i højere grad kunne genskabes i aktiviteterne efter campen ved fx at afholde et eller flere af de sociale arrangementer på samme sted som campen eller ved at afholde en gensynsweekend på stedet, så eleverne får mulighed for at genbesøge den særlige Plan-T-stemning, som både forældre og elever fremhæver.

Boks 4: Elevcase fra Plan T

“Før Plan T var jeg pinlig over at være ordblind. Jeg sagde det ikke rigtigt til nogen. Efter Plan T har jeg ikke skammet mig over det.”

Trine gik i 6. klasse, da hun fandt ud af, at hun var ordblind. Trine var ikke som sådan ked af at være blevet erklæret ordblind, da hun havde haft en mistanke om det selv, men hun syntes, det var pinligt at skulle fortælle det til sine klassekammerater. Både fordi hun skulle bruge længere tid på at løse skoleopgaverne, men også fordi hun havde fået tildelt det læseunderstøttende redskab, 'AppWriter'. Trine var ikke så glad for at bruge 'AppWriter', da hun følte, at hun snød. Det var Trines læsevejleder, der spurgte, om hun ville deltage i Plan T, og det sagde hun straks ja til.

På Plan T oplevede Trine, at der var mange andre, der som hende havde svært ved at læse. Desuden var de andre elever meget åbne om deres læseudfordringer, hvilket gjorde det nemmere for Trine at tale højt om sine egne udfordringer. I undervisningen var hun ikke den eneste, der havde brug for hjælp, og det føltes derfor mindre grænseoverskridende at skulle bede om hjælp. Det stod i kontrast til Trines oplevelser i sin egen skoleklasse, hvor de fleste af hendes klassekammerater formåede at løse øvelser uden stort besvær. I sin gamle skoleklasse var Trine tilbageholdende med at stille læreren spørgsmål, fordi hun følte, at det udstillede hendes faglige niveau, der var lavere end de andres.

Trine var i udgangspunktet glad for at komme tilbage til sin egen klasse, fordi det var rart at se klassekammeraterne igen. Efter forløbet var Trine ikke længere flov over at være ordblind og var mere åben over for klassekammeraterne. Derudover var Trine i mindre grad påvirket af, at hendes klassekammerater til tider løste opgaverne hurtigere end hende: *“Det tager bare længere tid, og det er en del af mig, sådan er jeg.”* Dog oplevede Trine også at blive udfordret, fordi niveauet i klassen var højere, end det havde været på Plan T. Det var derfor sværere for hende at følge med i undervisningen. I samme periode var der flere lærerskifter på skolen, som betød en del vikardækning. Trine havde derfor svært ved at anvende læseredskaber som 'AppWriter', fordi de nye lærere og vikarer ikke vidste, at hun brugte det, og dermed ikke kunne hjælpe med at skabe legitimitet omkring Trines brug af redskabet i undervisningen.

Det efterfølgende skoleår blev Trine erklæret ikke-uddannelsesparat, hvilket hun har været meget ked af. Dog fik meldingen hende til at beslutte, at hun ville på efterskole for ordblinde. Trine har selv fundet en efterskole for elever med ordblindhed. Trine håber på, at efterskolen kan understøtte hende i at bruge læse- og skriveteknikker, der passer til hendes indlæring. Drømmen for Trine er at komme godt igennem 9. klassens afgangsprøve og blive erklæret uddannelsesparat. Forløbet på Plan T har hjulpet Trine til at blive mere modig og på egen hånd lægge planer for sin fremtid i uddannelsessystemet. Samtidig har forløbet været med til at give hende en tro på, at de planer kan lykkes. Ordblindhed er ikke længere noget Trine opfatter som skamfuldt. Det er en del af hende, og derfor opfatter hun det også som et vilkår for sin videre skolegang.